

Kurikan Tuulivoima Oy

Kukkookallion, Mustikkamäen ja Pirttimaan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Kurikka ja Kauhajoki Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Yhteysviranomaisen hankkeesta vastaavalle antama lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta perustuu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä YVA-laki) 18 §:ään.

Arviointimenettelyn yhteysviranomaisena toimii Lupa- ja valvontavirasto.

1 Hanketiedot

1.1 Hankkeen perustiedot

Kukkookallion, Mustikkamäen ja Pirttimaan tuuli- ja aurinkovoimahanke Kurikka ja Kauhajoki.

Hankkeesta vastaava on Kurikan Tuulivoima Oy (co. Fortum Power and Heat Oy). Hankkeesta vastaavan konsulttina ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on toiminut Ecobio Oy.

1.2 Hankkeen ja sen vaihtoehtojen kuvaus

Hankealueet sijoittuvat noin 7 km Kurikan keskustasta kaakkoon ja noin 12 km Kauhajoen keskustasta koilliseen. Hankealueiden koko on yhteensä noin 2 550 hehtaaria. Alueille suunnitellaan yhteensä enintään 15 tuulivoimalaa, 280 hehtaarin kokoista aurinkoenergian tuotantoaluetta, yhtä tai kahta sähköasemaa sekä yhtä sähkövarastoa noin 2 ha:n alueelle Pirttimaan sähköaseman yhteyteen. Tuotettu sähkö siirretään kantaverkkoon 400 kV voimajohdolla, joka sijoittuu pääosin olemassa olevan Seinäjoki-Ulvila 400 kV voimajohdon rinnalle. 400 kV voimajohto on tarkoitus liittää kantaverkkoon Sahankylän sähköasemalla Kauhajoella. Sahankylän sähköasema on vasta suunnitteilla, eikä sen tarkka sijainti ole tiedossa.

Arvioidut vaihtoehdot:

VE0: hanketta ei toteuteta

VE1: Mustikkamäen ja Kukkookallion hankealueille rakennetaan enintään 15 tuulivoimalaa ja noin 280 ha:n aurinkovoima-alue. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 317 metriä ja yksikköteho maksimissaan 12 MW. Aurinkovoima-alueen nimellisteho on 200 MW/AC. Sähkön siirto toteutetaan 400 kV voimajohdolla, jonka pituus on enintään 17 kilometriä.

VE2: Aurinkovoimalat toteutetaan kuten vaihtoehdossa VE1, mutta tuulivoimaloita rakennetaan 9 kpl Kukkookallion hankealueelle. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 317 metriä ja yksikköteho maksimissaan 12 MW. Sähkön siirto toteutetaan kokonaan 400 kV voimajohdolla, jonka pituus on enintään 10,5 kilometriä.

Tarkempi kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista on esitetty arviointiohjelmassa.

Arviointiohjelmassa esitetyn aikataulun mukaan ympäristövaikutusten arviointiselostus on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2026 lopussa. Hankkeen rakentamisen on arvioitu voivan alkaa vuonna 2029.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettely

2.1 Arviointiohjelman vireilletulo

Hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain liitteen 1 kohtien 7 e) voimaloita on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia, perusteella sekä kohdan 8 b) vähintään 220 kilovoltin maanpäälliset voimajohdot, joiden pituus on yli 15 kilometriä perusteella.

2.2 Ennakkoneuvottelu sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja muiden menettelyiden yhteensovittaminen

Yhteysviranomainen on järjestänyt YVA-lain 8 §:ssä tarkoitetun ennakkoneuvottelun 10.6.2025, edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat seuraavat tahot: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Fortum, Ecobio Oy, A-Insinöörit Suunnittelu, Kurikan kaupunki, Kauhajoen kaupunki, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomainen ja Seinäjoen Museot. Lisäksi kirjallisia kommentteja antoi ennakkoon Etelä-Pohjanmaan liitto.

Yhtä aikaa YVA-menettelyn kanssa on käynnissä aurinko- ja tuulivoimaosayleiskaavan laatiminen Kukkookallion-Pirttimaan alueelle ja tuulivoimaosayleiskaavan laatiminen Mustikkamäen alueelle Kurikassa. Tässä hankkeessa sovelletaan erillismenettelyä, jossa ympäristövaikutusten arviointi ja kaavoitus etenevät samanaikaisesti rinnakkain, mutta erillisinä menettelyinä omissa asiakirjoissaan. Kaavoituksen ja YVA-menettelyn kuulemisaikoja ja yleisötilaisuudet pyritään sovittamaan yhteen (YVAL 5 §, AKL 9 §). Kyseessä on uusiutuvan energian hanke, jota koskee laki uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä (1145/2020). Hankkeessa tulee laatia Natura-arviointi Iso Koihnannevan Natura-alueen osalta, jolloin Natura-arviointi tulee laatia ympäristövaikutusten arviointiselostuksen yhteydessä (YVAL 4 §, LSL 35 §).

2.3 Arviointiohjelman vireilletulo

Arviointiohjelma on tullut vireille 5.11.2025, kun hankkeesta vastaava on toimittanut Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle Kukkookallion, Mustikkamäen ja Pirttimaan tuuli- ja aurinkovoimahanketta ja sen sähkönsiirtoa koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma). Valtion aluehallintouudistuksen myötä ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn liittyvät tehtävät siirtyivät ELY-keskuksesta valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon, joka on jatkanut tässä YVA-menettelyssä yhteysviranomaisena 1.1.2026 alkaen.

2.4 Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä pidosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 13.11.-12.12.2025. Kuulutus julkaistiin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla. Tieto kuulutuksesta lähetettiin Kurikan ja Kauhajoen kaupungeille julkaistavaksi kuntalain (410/2015) 108 §:n mukaisesti. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä pidosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen tiedotettiin Kurikka, Kauhajoki ja JP Kunnallissanomat -lehdissä 12.11.2025 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiohjelmasta on voinut tutustua kuulemisaikana:

- Ympäristöhallinnon verkkopalvelussa osoitteessa www.ymparisto.fi/kukkookallio-mustikkamaki-pirttimaa-aurinko-ja-tuulivoima-YVA
- painettuna: Kurikan Infopisteellä, Jalasjärven asiointipisteellä ja Kauhajoen kaupungintalolla

Arviointiohjelmasta järjestettiin kaikille avoin esittelytilaisuus 25.11.2025 klo 18-20 Kurikan kampuksella (Huovintie 1, 61300 Kurikka). Tilaisuuteen oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä noin 70 henkilöä ja etäyhteydellä osallistui noin 25 kuulijaa.

3 Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 13 lausuntoa ja 16 mielipidettä. Lausunnon antoivat seuraavat viranomaiset ja tahot, joilla on myös viranomaistehtäviä: Etelä-Pohjanmaan liitto, Fingrid Oyj, Ilmatieteenlaitos, Kauhajoen kaupunki, Kauhajoen kaupungin ympäristöpalvelut, Kurikan kaupunki, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Luonnonvarakeskus, Metsähallituksen luontopalvelut, Puolustusvoimat, Seinäjoen museot, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen ja Väylävirasto. Mielipiteen antoivat seuraavat tahot: ATP Palloneva Oy, Cinia Oy, Digita Oy, Elisa Oyj, Suomen Erillisverkot Oy, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry ja Telia Finland Oyj. Yksityishenkilöiden antamissa mielipiteissä (9 kpl) oli yhteensä 77 allekirjoittajaa.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys lausuntojen ja mielipiteiden keskeisestä sisällöstä. Lausuntopyyntö ja lausunnot löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/kukkookallio-mustikkamaki-pirttimaa-aurinko-ja-tuulivoima-YVA. Verkkopalvelussa julkaistuista lausunnoista on poistettu viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n mukaiset tiedot.

3.1 Yhteenveto lausunnoista

Yleistä

Katsotaan, että arviointiohjelmassa on tunnistettu kattavasti vaikutukset, jotka tulee arvioida.

Vaihtoehdot

Lausunnoissa tuodaan esille, että molemmissa hankevaihtoehtoissa on myös osittaisia vaikutuksia Kauhajoen alueelle ja suurimmat vaikutukset muodostuvat sähkönsiirrosta. Sähkönsiirtoa tulisi suunnitella yhteistyönä muiden energiansiirtohankeiden kanssa ja johtokäytävien tarpeetonta leventämistä tulisi välttää. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti kulkee Kauhajoella ATP-Pallonevan hankealueen läpi pienentäen suunniteltua aurinkovoima-aluetta. Puutteena nähdään, ettei YVA:ssa käsitellä osayleiskaavoituksen kanssa yhtenäisiä hankevaihtoehtoja.

Tuodaan esille, että voimajohtoalueella tai sen läheisyydessä tapahtuva toiminta ei saa olla ristiriidassa Fingrid Oyj:n 400 kV Ulvila-Seinäjoki sähköturvallisuuden kanssa tai aiheuttaa vaaraa voimajohdon käytölle ja kunnossa pysymiselle. Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1,5 x tuulivoimalan maksimikorkeuden määrittämän etäisyyden päähän johtoalueen ulkoreunasta. Johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, sekä maankäyttöön ja kaavoitus

Keskeistä on arvioida maakuntakaavan tavoitteiden näkökulmasta vaikutukset arvokkaille maisema-alueille ja merkittävälle rakennetun kulttuuriympäristön alueille, luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeälle alueelle sekä pohjavesialueille. Lisäksi tulee arvioida, miten hanke toteuttaa maakuntakaavassa koko maakuntaa koskien annettavien suunnittelumääräysten ja tuulivoimaloiden alueiden merkintöjen toteutumista. Tulee selvittää, muodostavatko Mustikkamäen ja Kukkookallion tuulivoima-alueet vaikutusalueiltaan yhtenäisen, seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen kokonaisuuden ja miten Mustikkamäen alue suhteutuu maakuntakaavan tavoitteisiin.

Huomautetaan, että arviointiohjelmasta jää epäselväksi, mitä herkillä kohteilla tarkoitetaan kappaleessa 6.7.1. Mustikkamäen hankealueen lomarakennuksen huomioiminen tulee selvittää. Huomautetaan, että maankäyttöä rajoittavien vaikutusten (mm. melu ja välke) tulisi rajoittua hankealueen sisälle.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen

Lausunnoissa huomautetaan, että arviointiselostuksessa tulee esittää selkeästi hankkeen vaikutukset asumiseen ja loma-asumiseen Kauhajoen puolella. Lisäksi tulee eritellä asuin- ja lomarakennusten määrä kunnittain vaikutusetäisyyksillä suunnitelluista tuuli- ja aurinkovoimaloista sekä sähkönsiirtoreitistä. Arvioinnissa on otettava huomioon Kauhajoen kaupungin valtuuston asettama 2 km vähimmäisetäisyys tuulivoimaloiden ja vakituisen asutuksen välillä ja ettei asuin- tai lomarakennuksille saa aiheutua yli 35 dB melua tuulivoimaloista.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön

Pidetään hyvänä, että havainnekuvia otetaan runsaasti eri puolilta vaikutusaluetta. Hankkeella voi olla merkittäviä maisemavaikutuksia yhdessä muiden tuulivoima-alueiden kanssa. Arvioinnissa tulee huomioida, että valtakunnallisesti arvokkaat

maisema-alueet on päivitetty vuonna 2021 annetulla valtioneuvoston periaatepäätöksellä.

Hankealueen arkeologista kulttuuriperintöä ei ole systemaattisesti tutkittu, joten alueelta voi löytyä uusia arkeologisia kohteita ja siksi hankealueet sekä sähkönsiirtoreitit kattava arkeologinen inventointi on tarpeellinen. Sikamäen eli Kalkkimäen historiallinen kalkkilouhosalue on Seinäjoen museoiden näkemyksen mukaan vähintään maakunnallisesti arvokas kohde. Myöhäisrautakautisiin metsähautapaikkoihin viittaavia löytöjä tunnetaan hankealueiden läheltä peräti kaksi. Pirttinevan länsipuolelta, Hosikallion juurelta kaukokartoituksessa on havaittu mahdollinen pyyntikuoppaketju. Erityistä huomiota inventoinnissa tulee kiinnittää alueisiin, joihin rakentamisen vaikutus on suurin (mm. rakentamispaikat).

Hankealueet sijoittuvat herkälle alueelle, sillä ympärillä on lukuisia rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvokohteita sekä paljon asutusta. Näkemäalueanalyysin tekemistä suositellaan Ympäristöministeriön 2024 päivitetyn Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa -oppaan mukaisesti teoreettisen maksiminäkyvyyden mukaan eli 40 kilometrin säteellä. Mikäli näkemäalueanalyysi osoittaa, että jo valittujen kuvauspisteiden lisäksi joillekin muille asuinalueille tai rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvokohteille tai -alueille avautuu merkittäviä tuulivoimalanäkymiä, tulee myös ne huomioida havainnekuvin. Maisemavaikutusten havainnollistamiseksi toivotaan havainnekuvia myös pimeään ajalta sekä videoiden laatimista. Sähkönsiirron maisemavaikutusten osalta on kiinnitettävä erityishuomiota Kauhajoen Sahankylän alueeseen.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin

Huomautetaan, että arviointiohjelmasta jää epäselväksi, miten vaikutukset hankealueella esiintyviin lähteisiin arvioidaan. Arviointiohjelman kasvillisuus ja luontotyytit -kappaleessa ei mainita Mustikkamäen hankealueella sijaitsevalle Vesiperän alueella esiintyviä murikkasäröjäkälää (EN), horkkakatkeröä (EN), ruskoryynimustuaista (NT) ja suomukuppijäkälää (NT).

Vaikutukset ekologisiin yhteyksiin

Arvioinnissa tulisi huomioida Etelä-Pohjanmaan viherrakenne- ja ekosysteemipalvelut -selvitys. Lisäksi tulee tunnistaa, aiheutuuko hankkeesta merkittäviä vaikutuksia paikallisiin ekologisiin yhteyksiin esimerkiksi vesistöjen varrella tai ojittamattomien suoalueiden välillä, huomioiden myös aurinkovoima-alueen aitaaminen. Laajemman tason vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida yhteisvaikutukset mm. muiden energiahankkeiden ja niiden sähkönsiirtoreittien kanssa. Arvioinnissa tulee huomioida alueen sijoittuminen maakuntakaavan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeälle alueelle sekä alueeseen liittyvä suunnittelumääräys.

Vaikutukset luonnonsuojelualueisiin

Arviointiohjelmassa esitettyä kilometrin säteelle ulottuvaa vaikutusten tarkastelualueutta suhteessa luonnonsuojelualueisiin ei pidetä riittävänä. Hankkeen ympäristössä on useita luonnonsuojeluun varattuja valtion alueita, jotka tulisi rajata hankealueen ulkopuolelle. Hankkeen vaikutukset suojelu- ja METSO-ohjelman alueisiin tulee arvioida.

Vaikutukset eläinlajeihin

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen säilymisen lisäksi on olennaista huomioida lajin liikkumisyhteyksien säilyttäminen mm. voimajohdon suunnittelussa. Lausunnoissa huomautetaan, että arviointiohjelmassa esitetty muutamana päivänä toteutettavat lumijälkilaskennat eivät todennäköisesti tarjoa luotettavaa tietoa peurojen tai suurpetojen liikkumisesta hankealueella.

Vaikutukset linnustoon

Huomautettiin, että hankkeen vaikutukset salassa pidettävään lajiin on arvioitava huolellisesti huomioiden lajiin kohdistuvat yhteisvaikutukset.

Kanalintulaskentoja olisi hyvä tehdä useana vuonna ja kartoittaa myös tavanomaisia metsäkohteita ja soidinalueet tulee huomioida voimalasijoittelussa. Vaihtoehtona lintujen pistelaskennalle olisi koko alueen kattava kartoituslaskenta.

Vaikutukset pohjavesiin

Pohjavesivaikutukset saattavat muodostua merkittäviksi ilman lieventämistoimenpiteitä. Lausunnoissa huomautetaan, että Heikinkankaan pohjavesialueelle on suunnitteilla uusi vedenotto noin 2 km etäisyydelle olemassa olevasta sähkölinjasta.

Vaikutukset pintavesiin ja kalastoon

Lausunnoissa huomautetaan, että kiintoainekuormitusta uomiin tulee välttää ja että hankkeesta saattaa aiheutua haittaa läheisten pienvesien kalastolle. Tuulivoimala K7 sijaitsee Kuraojan läheisyydessä, tuulivoimalat M2 ja M4 Kurjenluoman läheisyydessä ja Pirttimaan aurinkovoima-alue Ponsiluoman ja Kuraojan ympärillä. Sähkönsiirtoreitti ylittää useita vesistöjä mm. arvokkaan Ikkelänjoen. Arviointiohjelmassa esitettyjen vaikutusalueen pienvesien kalastotietoja tulee täydentää ja toteuttaa sähkökoekalastukset Kurjenluoman, Pitkämönluoman pääuoman keski- ja alaosan ja sivuhaaran Kuraojan sekä Haasionluoman osalta.

Vaikutukset liikenteen ja ilmailun osalta

Huomautettiin, että eteläisimmät tuulivoimalat K3, K4 ja K9 sijoittuvat Kauhajoen lentopaikan EFKJ esterajoituspintojen alueelle. Tämä rajoittaa näille tuulivoimaloille sallittavia estekorkeuksia.

Väyläviraston tuulivoimaohje (Liikennevirastojen julkaisuja 8/12) on päivitettävänä. Arviointiselostuksessa pyydetään selvittämään tuulivoimaloiden erikoiskuljetusten reitit, luvat ja teiden rakenteiden soveltuvuus sekä teiden mahdolliset vahvistamis- tai parantamistarpeet. Rautatien tasoristeysten käyttöä tuulivoimakuljetuksissa tulisi välttää. Reittien suunnittelussa pyydetään huomioimaan Väyläviraston hanke- ja suunnittelukohteet. Voimajohtojen suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylväät estä tai haittaa maanteiden käyttöä.

Vaikutukset viestintäverkkoihin ja tutkiin

Hankealue sijaitsee yli 20 km etäisyydellä lähimmästä säätutkasta, mutta useat tuulivoima-alueet yhdessä voivat aiheuttaa merkittävää häiriökaikua tutkimittauksiin. Tuulivoimaloista voi kohdistua vaikutuksia puolustusvoimien aluevalvonnassa käyttämiin sensorijärjestelmiin.

Yhteisvaikutusten arviointi

Useissa lausunnoissa nousi esiin, että yhteisvaikutuksia muiden tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden kanssa tulee arvioida ja kiinnittää huomiota etenkin väestöön, luonnon monimuotoisuuteen sekä maisemaan kohdistuviin yhteisvaikutuksiin sekä sähkönsiirron yhteisvaikutuksiin. Pirttimaan kylä jää Kukkookallion ja Mustikkamäen tuulivoima-alueiden väliin ja asutuksen osalta on huomioitava suunnittelumääräyksen toteutuminen. Arviointiohjelmasta jää epäselväksi, miksi välkkeen osalta yhteisvaikutusten arvioinnissa ei huomioida kaikkia Pallonevan alueelle suunniteltuja tuulivoimaloita.

Huolestuttavana pidetään, että moni maakunnan maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvoalueista ja kohteista on jäämässä suurten hankkeiden välisille alueille. Yhteisvaikutukset tulee huomioida näkemäalueanalyysissä sekä havainnekuvin. Maisemaan kohdistuvista yhteisvaikutuksista toivotaan laadukasta sanallista kuvausta ja havainnekuvia toivotaan myös 360° kuvina.

3.2 Yhteenveto mielipiteistä

Yleistä

Hankealueen soveltuvuudesta tuulivoima-alueeksi tuli mielipiteitä sekä puolesta että vastaan. Osa maanomistajista näkee hankealueen hyvin tuulivoima-alueeksi soveltuvana ja koetaan hankkeen tuovan alueelle hyötyjä. Alueen soveltuvuutta puoltaa mm. Fingridin voimalinjan läheisyyteen sijoittuminen ja alueella jo oleva tiestö. Hankkeen nähdään helpottavan alueen saavutettavuutta metsätalouden ja virkistyskäytön näkökulmasta. Hankkeen ei nähdä haittaavan nykyistä maankäyttöä tai virkistyskäyttöä.

Osassa mielipiteistä hankealuetta ei pidetä soveltuvana tuulivoimatuotantoon mm. luontoarvojen, asutuksen läheisyyden ja jo rakennettujen tuulivoimahankkeiden vuoksi. Hankkeen vaikutukset luontoon, vesistöön, ympäröivään asutukseen ja kaupunkilaisten virkistykseen nähdään merkittävinä. Hankkeen haitat nähdään useassa mielipiteessä suurempina kuin saavutettava hyöty. Mielipiteissä kritisoidaan hankkeen. Hankkeen taloudellisten hyötyjen koetaan kohdistuvan vain pienelle joukolle, kun haitoista kärsii laaja joukko kuntalaisia. Eräissä mielipiteissä huomautettiin, että arviointiohjelmasta ei käy selkeästi ilmi, mitkä selvitykset on jo tehty ja mitä selvityksiä aiotaan tehdä.

Vaihtoehdot

Useissa mielipiteissä on kommentoitu suunniteltuja tuulivoimaloita liian korkeaksi. Koska voimalat ovat hyvin suuria, ei niistä ole kokemusta, niiden vaikutusalue on hyvin laaja ja vaikutuksia on vaikea arvioida.

Hankkeen kuvauksesta ei selviä sähkövaraston osalta muuta kuin sen pinta-ala. Tulisi esittää tiedot sähkövaraston sähkötehosta, akkutyypeistä ja muuntajista sekä onnettomuustilanteissa aiheutuvista riskeistä ympäristölle. Mustikkamäen ja Kukkookallion hankealueilta lähtevä sähkönsiirtoreitti jää epäselväksi ja tulee selventää.

Huomautettiin, että Kukkookallion, Mustikkamäen ja Pirttimaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen voimajohto kulkisi ATP Palloneva Oy:n suunnitteleman aurinkovoima-alueen läpi ja estäisi merkittävän määrän aurinkovoiman rakentamista. Arviointiohjelmassa esitetty sähkönsiirtovaihtoehto ja sähköaseman paikka eroavat Palloneva Pohjoisen ja samaan sähköverkon liittymäpisteeseen liittyvästä Neovan Palloneva Eteläisen tuuli- ja aurinkovoimahankkeen suunnitelmista. Jos Fingridin uusi sähköasema sijoittuu nk. Tokerotien ja 400 kV voimalinjohtoon risteyskohtaan, ei ole tarvetta rakentaa voimajohtoa arviointiohjelmassa esitetysti kyseiseltä liittymäpisteeltä etelään.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön ja kaavoitukseen

Mielipiteissä huomautetaan, että hanke ei ole maakuntakaavan mukainen ja että hanketta tulee tarkastella kokonaisuutena, koska hankkeeseen sisältyvillä alueilla on sama hanketoimija ja sähkönsiirron osalta tekninen yhteys. Vain osa Kukkookallion hankealueesta sijoittuu maakuntakaavassa tuulivoimaan varatulle alueelle ja Mustikkamäen alue on kokonaisuudessaan tuulivoimaan varattujen alueiden ulkopuolella. Hanke on ristiriidassa alueellisten maankäytön tavoitteiden kanssa. Erityisesti Mustikkamäen alue sijaitsee maakuntakaavaan merkityllä luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeällä alueella, mutta myös Kukkookallion ja Pirttimaan alueita sijoittuu monimuotoisuuden kannalta tärkeälle alueelle. Maakuntakaavassa on varattu jo huomattavia alueita tuulivoimalle, joten tuuli- ja aurinkovoimaa ei voida laajentaa luonnon monimuotoisuudelle kannalta tärkeälle alueelle vaarantamatta monimuotoisuusarvoja.

Suunnittelumääräykset tulee huomioida alueiden käytön suunnittelussa myös sellaisilla alueilla, joille ei kaavakartalla osoiteta merkintöjä. Maankäytön suunnittelussa on tunnistettava alueen ekologiset yhteydet ja turvattava ne. Pirttimaan aurinkovoimalan sekä Kukkookallion tuulivoima-alueen sijainti ja vaikutukset eivät toteuta vaadittua suunnittelumääräystä ja lisäksi ne muuttavat alueen käytön pois maa- ja metsätalouskäytöstä.

Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja lajistoon

Monimuotoisia alueita ovat etenkin Mustikkamäen tuulivoima-alue, Pitkämönluoma ja Pitkämönjärvi rantoineen. Hankkeella yhdessä muiden hankkeiden kanssa on haitallisia yhteisvaikutuksia linnustoon ja eläimistöön kuten maakotkalle, saukolle, liito-oravalle ja viitasammakolle. Hankealueet tulevat katkaisemaan Kurikan ainoan laajemman metsäalueen. Aurinkovoimaloiden aitaaminen aiheuttaa lisäksi estevaikutusta lajistolle.

Vaaditaan, että arviointiselostuksessa otetaan huomioon Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakunnallista LUMO-ohjelma (Luonnon monimuotoisuuden edistämishjelma) sekä Suomen uusiutuvat ry:n julkaisemaa 'Luontotyön tavoitteet ja tiekartta kohti luontoposiitivista tuuli- ja aurinkovoimaa' -asiakirja. On esitettävä, miten

hanke huomioi LUMO-ohjelmassa mainitut maakunnalliset vastuulajit. Hanke voi heikentää luonnon monimuotoisuutta.

Eräässä mielipiteessä on nostettu esiin Luonnonvarakeskuksen kansainvälisen koostejulkaisun tulokset, joiden mukaan monet lintu- ja nisäkäsrhytmät väistävät tuulivoimaa, mikä voi vaikuttaa lajien populaatiokoon. Tutkimuksessa mukana olleet tuulivoimalat ovat huomattavasti pienempiä kuin tässä hankkeessa suunnitellut voimalat. Hankkeen osalta tulisi huomioida ympäristöoikeudessa noudatettu varovaisuusperiaate eli ympäristölle vaaraa aiheuttavia hankkeita voidaan toteuttaa varovaisuusperiaatteen mukaisesti vain, jos arvioinnin tai muuten kootun tieteellisen tiedon avulla voidaan osoittaa, ettei toimista aiheudu laissa tarkoitettuja merkittäviä haitallisia vaikutuksia mm. luonnon monimuotoisuudelle.

Mielipiteissä todetaan arviointiohjelmassa esitetyt lajiselvitykset riittämättömiksi mm. liian vähäisten maastopäivien vuoksi, lajien erilaisten elinpiirien ja vuodenaikaisten esiintymisten vaihtelun vuoksi. Selvityksiä tulisi tehdä kattavammin mm. luontodirektiivin lajien ja suurpetojen osalta, mutta myös maaperän eliöitä on vaadittu selvittämään. Kasvillisuusselvityksen tulisi kattaa koko hankealue ja sen lähivaikutusalue.

Eräässä mielipiteessä huomautetaan, että arviointiohjelmassa mainittu Zonation VMA6-analyysi soveltuu metsäalueiden arviointiin, mutta se ei tunnista lähteikköjen, pienvesien tai suoalueiden kaikkien eläinlajien merkittävyyttä. Esimerkiksi Mustikkamäen alaosassa olevaa luonnontilainen lähteikkö ei erotu Zonation kartalta, tai Ponsijärvi ja Ponsinevan luonnonsuojelualue eivät erotu ollenkaan, vaikka ne ovat luonnonarvoiltaan merkittäviä.

Vaikutukset linnustoon

Bird Life Suomi Lintujen päämuuttoreitit Suomessa - päivitys 2023 selvityksen mukaan metsähanhien keväinen muuttoreitti kulkee alueen yli. Linnustovaikutuksissa tulee huomioida yhteisvaikutukset ja mm. ATP Pallonevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Linnustoselvitysten tarkasteltavaa vaikutusalueetta ei pidetä kaikilta osin riittävänä ja sitä tulisi laajentaa kattamaan myös hankealueen ulkopuolisia alueita kuten Pitkämä-Ponsineva kokonaisuutena ja yhteisvaikutusten tarkastelussa muiden läheisten tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden alueet.

Arviointiohjelmassa vuonna 2025 tehdyt linnustoselvitykset eivät ole erään mielipiteen mukaan riittäviä, koska mm. muuttolinnuston seurantapäiviä on ollut liian vähän eikä seuranta ole kattanut ajallisesti riittävän pitkää jaksoa. Esitetyllä seurannalla ei ole saatu riittävää kuvaa lintujen syys- ja kevätmuuton laajuudesta alueella ja sen takia seuranta tulisi suorittaa uudelleen. Esimerkiksi metsähanhien muutto on voinut jäädä seurannan ulkopuolelle.

Vaikutukset pohja- ja pintavesiin

Koska hanke sijoittuu pohjavesialueiden läheisyyteen, muodostavat rakennusaikaiset toiminnot ja onnettomuusriskit mielipiteiden mukaan merkittävän uhan pohjavesien laadulle. Mielipiteissä on huomautettu mm. onnettomuustilanteissa aurinkovoimalan ja sähkövaraston sammutusvesien riskeistä, koska akkupalojen sammuttamisessa syntyy

monia vaarallisia aineita. Kukkookallion lähimmät voimalat voivat kaatuessaan aiheuttaa vaaraa pohjavesialueelle tai läheiselle lähteelle. Pohjavesi on lähellä maanpintaa, mikä lisää pilaantumiseriskiä ja pohjaveden muodostumisalue voi olla kartalla esitettyä laajempi. Pohjavesialueen ja hankealueen väliin tulee jättää riittävä suojavyöhyke. Arvioinnissa tulee selvittää tien parantamisen ja puiden raivaamisen vaikutukset läheisiin lähteisiin.

Hankealueen ojitukset voivat vaikuttaa luonnontilaisten purojen vedenlaatuun ja ekologiseen tilaan sekä vesistöihin kuten Pitkämön tekojärveen. Mustikkamäen kallioperän mustaliuskeet voivat aiheuttaa happamuutta ja liukenevia metalleja ja mustaliuskeen esiintymistä tulee selvittää tarkemmin. Pirttimaan aurinkovoimalan alueella on tunnistettu happamien sulfaattimaiden esiintymisalue, joten maaperää tulee selvittää tarkemmin. Aurinkovoimalan laajamittainen rakentaminen voi lisätä kiintoainepitoisuuksia, koska aurinkovoimalat lisäävät pintavaluntaa ja eroosiota sekä muuttavat valumavesien laatua.

Mielipiteiden mukaan hankealueen luonnontilaiset purouomat tulee selvittää ja pienvesien vesilain mukainen suojelu tulee huomioida. Pitkämöluoman ja Ponsiluoman vesistöissä esiintyy taimenta, joka on herkkä veden pH:n muutoksille. Ponsiluoma ja Pitkämöluoma ovat jo ennestään merkittävästi kuormitettuja ja täten vesistöinä herkkiä lisäkuormitukselle. Arviointiselostuksessa on esitettävä kattava ympäristöriskien hallinta- ja vesienhallintasuunnitelma. Mielipiteissä vaadittiin selvittämään myös mikromuovipäästöjä.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen

Mielipiteissä pidetään suunniteltujen tuulivoimaloiden etäisyyttä asutukseen riittämättömänä. Suurten tuulivoimaloiden terveysvaikutuksia tulisi selvittää. Luotettavaa melumallinnusta pidetään tärkeänä ja on huomautettu vesistöjen ja kanjonien vaikuttavan äänen kantautumiseen. Mielipiteiden mukaan haitalliset vaikutukset tulevat olemaan suuria Pirttimaan ja Kurunlakian kyläalueilla, joiden lähellä sijaitsee jo rakennettu Ponsivuoren tuulivoima-alue. Haitallisia vaikutuksia ilmenee myös Pitkämönkylän ja Syväojankylän välisellä alueella sekä Kurjenluoman alueella. Voimalaitosalueiden läheisyydessä sijaitsee lukuisia vapaa-ajan kiinteistöjä. Ponsivuoren tuulivoimaloiden ja ATP Pallonevan hankkeen yhteisvaikutukset tulee huomioida.

Vaikutukset maisemaan

Useiden mielipiteiden mukaan tuulivoimaloiden yhteisvaikutukset maisemaan tulevat olemaan erityisen haitallisia. Vaikutuksia muodostuu mm. valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävälle maisema-alueille hankkeen lähivyöhykkeellä sekä Pitkämön alueen virkistysalueelle ja järven ranta-alueille. Saartovaikutuksen vuoksi etenkin Pirttimaassa maisemavaikutukset tulevat olemaan huomattavia. Havainnekuvia olisi hyvä saada myös Myllykylän ja Ahonkylän alueilta.

Vaikutukset viestintäverkkoihin ja tutkiin

Mielipiteissä huomautetaan, että tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon erityisesti lähetyksasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi huomioida myös turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa. Hankevastaavan tulisi esittää suunnitelma radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi. Huomautetaan, ettei hankkeen vaikutusalueelle voida jatkossa rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Sähkönsiirtojohtoista pitää tehdä erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien teleoperaattorien kaapeleiden osalta.

Yhteisvaikutukset

Mielipiteiden mukaan suunnitteilla olevien ja jo toteutettujen tuulivoimaloiden yhteisvaikutukset tulevat olemaan merkittävät, eikä tuulivoimahankkeiden kokonaisvaikutuksia Etelä-Pohjanmaalla tai Kurikassa ole arvioitu. Tämä hanke lisää haitallisia yhteisvaikutuksia, joita kohdistuu mm. maisemaan. Hankkeesta 20 km etäisyydellä on suunnitteilla/toiminnassa 149 muuta tuulivoimalaa ja lukuisia aurinkovoimaloita. Tuulivoiman vaikutuksista ja etenkin yhteisvaikutuksista luonnolle ei ole tässä laajuudessa tutkimustietoa. Voimalat aiheuttavat mm. luontokatoa ja hiilinielujen pienenemistä. Arvioinnissa tulisi huomioida, että luontoympäristön herkkyys on suuri alueilla, joilla on jo rakennettua tuulivoimaa. Kurikkaa markkinoidaan luonnonrauhalla ja lakeudella, mutta lukuisat tuulivoimalat ovat ristiriidassa näiden arvojen kanssa.

Eräässä mielipiteessä on kommentoitu arviointiohjelman esitystä yhteisvaikutusten arvioimiseen riittämättömäksi, koska yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee huomioida kaikki YVA-lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitut vaikutukset. Yhteisvaikutuksia mm. luontoon ja lajistoon tulee tarkastella riittävän laajalla vaikutusalueella, joka ei rajoitu vain hankealueeseen. Hankkeiden vaikutusalue on koko Pitkämä-Ponsinevan alue ja yhteisvaikutusten osalta myös koko 10 kilometrin tuuli- ja aurinkovoimaloiden yhdistelmä (Mustikkamäki, Pirttimaa, Kukkookallio, Ponsivuori, Palloneva Pohjoinen, Palloneva ja Rustari).

4 Yhteysviranomaisen kannanotto arviointiohjelman laajuudesta ja tarkkuudesta sekä ohjeet arviointiselostuksen laadintaan

4.1 Arvioinnin laajuus ja tarkkuus

Arviointiohjelman mukaan hankkeesta saattaa aiheutua merkittäviä vaikutuksia maisemaan, linnustolle ja mahdollisesti asutukselle. Pohjavesivaikutukset voivat muodostua merkittäviksi mustaliuske-esiintymien vuoksi.

Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusten arvioinnissa tulee keskittyä erityisesti hankkeen todennäköisesti merkittävien vaikutusten arviointiin. Arviointiohjelmassa olisi tullut tunnistaa selkeämmin ennalta arvioiden hankkeen merkittävät vaikutukset ja vaikutukset, joiden merkittävyyteen kohdistuu erityisiä epävarmuuksia. Arviointiohjelman taulukossa 10 on kerrottu, mitkä vaikutukset arvioidaan, mutta olisi tullut selkeämmin nostaa esiin merkittävät vaikutukset, joissa arviointiin keskitytään.

Yhteysviranomainen katsoo, että arvioinnissa tulee keskittyä selvittämään vaikutuksia etenkin luontoon, linnustoon, maisemaan ja ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. On keskeistä myös arvioida, miten hanke toteuttaa maakuntakaavassa koko maakuntaa koskien annettavien suunnittelumääräysten ja maakuntakaavan merkintöjen toteutumista ja arvioida hankkeen vaikutukset maankäyttöön. Aurinkovoimaloiden osalta vesistövaikutukset voivat olla suuria, mikäli hanke edellyttää laajamittaista ojitusta. Hankealueiden lähelle sijoittuvien pohjavesialueiden vuoksi myös pohjavesivaikutukset tulee selvittää kattavasti. Monen vaikutustyyppin osalta voi muodostua merkittäviä yhteisvaikutuksia jo toteutettujen hankkeiden. Jotta on mahdollista arvioida vaikutusalueen nykytilan kehitystä ja sen myötä muodostuvia ympäristövaikutuksia riittävästi, yhteysviranomainen suosittelee, että yhteisvaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon myös vaikutusalueelle sijoittuvat suunnitteluvaiheessa olevat hankkeet ja niiden sähkönsiirtoyhteydet.

Arviointiohjelman mukaan todennäköisesti merkittäviksi arvioidaan vaikutukset, joiden merkittävyys on suurempi kuin kohtalainen eli suuret ja erittäin suuret vaikutukset. Yhteysviranomainen toteaa, että Imperia-hankkeen mukainen vaikutusten arviointi on yleisesti käytössä oleva tapa arvioida ympäristövaikutuksia, mutta ei ole määritelty tarkalleen, miten merkittävä vaikutus rajataan suhteessa Imperia-hankkeen suuruusluokkiin. Myös kohtalaiseksi arvioidut vaikutukset voivat muodostua merkittäviksi, etenkin jos arviointiin sisältyy paljon epävarmuustekijöitä. Varmuudella merkittävien vaikutusten ulkopuolelle voidaan rajata vaikutukset, jotka ovat vähäisiä tai vaikutukset, joita ei arvioida muodostuvan. Arviointiselostuksessa tulee avata, miten herkkyyden ja muutoksen suuruudet on arvioitu. Arviointiselostuksessa tulee esittää ja perustella hankkeen vaikutusalueet vaikutuskohteittain. Vaikutusalueita on tarpeen tarkistaa arvioinnin edetessä ja tarvittaessa laajentaa selvitystulosten perusteella.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että arvioinnissa tulee painottaa YVA-lain mukaisten vaikutusten arviointia. Hankkeen vaikutukset aluetalouteen, ilmailuturvallisuuteen tai viestintäyhteyksiin ja tutkiin eivät ole suoraan YVA-lain mukaisia arvioitavia vaikutuksia, joten ne voidaan arvioida lyhyesti. Näiden välilliset vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen ovat kuitenkin YVA-lain mukaan arvioitavia vaikutuksia. Yhteysviranomainen yhtyy näkemykseen, että ilmanlaatuun kohdistuvat vaikutukset hankkeessa ovat vähäisiä, joten niitä ei tarvitse arvioida.

Sähkönsiirtoreitin osalta tulee huomioida muiden tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden sähkönsiirtosuunnitelmat Seinäjoki-Ulvila- voimajohtoreitin varrelle ja ulottaa tarvittaessa tehtävät selvitykset riittävän etäälle nykyisestä voimajohdosta, jos uusia voimajohtoja voi sijoittua useita rinnakkain.

Mikäli jonkin vaikutustyyppin osalta on tarpeen esittää lieventämistoimia, tulee merkittävyys arvioida ilman lieventämistoimia ja niiden kanssa. Yhteysviranomainen muistuttaa, että esitettyjen lieventämistoimien tulee olla konkreettisia, jotta merkittävyyttä on mahdollista arvioida.

Arviointiohjelmassa esitetystä aikataulusta yhteysviranomainen huomauttaa, että mm. linnustoselvitykset voivat vaatia pidemmän ajan kuin hankkeessa on suunniteltu.

4.2 Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Hankevaihtoehdot on kuvattu selkeästi ja muodostavat hyvän lähtökohdan vaikutusten arvioinnin toteuttamiselle. Arvioinnissa tulee myös huomioida VE0.

Arviointiohjelmassa on esitetty keskeiset tiedot hankealueesta, tuuli- ja aurinkovoimaloiden alustavista sijainneista ja rakenteista. Sähkönsiirron vaihtoehdot on esitetty kartalla ja kerrottu liittymissuunnitelmista Fingrid Oyj:n Seinäjoki-Ulvila-voimajohtoon. Hankkeen osalta on kerrottu lyhyesti aurinko- ja tuulivoimaloiden maankäyttötarpeesta, rakentamisesta, toiminnan ajasta ja käytöstä poistosta. Arviointiohjelman mukaan toiminnassa ei synny merkittävää määrää jätettä. Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiselostuksessa tulee kuitenkin kuvata hankkeen elinkaari, käytettävät materiaalit ja toiminnan aikana ja päättyessä muodostuvat jätteet. Jättemäärät tulee esittää, kuten myös jätteiden käsittelymenetelmät ja niiden loppusijoitus- tai hyödyntämisvaihtoehdot. Arvioinnissa tulee huomioida myös aurinko- ja tuulivoimaloiden perustuksien mahdollisesta purkamisesta muodostuva jäte.

Pohjamaalaji vaikuttaa tuuli- ja aurinkovoimaloiden perustamistapaan. Perustamistavat, kuivatuksen tarve ja vesien johtaminen tulee kuvata tarkemmin arviointiselostuksessa. Aurinkovoimala-alueiden aitaaminen tulee esittää kartalla ja arvioida aitaamisesta aiheutuvat vaikutukset.

Tuuli- ja aurinkovoimaloiden tuottama sähkö siirretään hankealueelle rakennettavalle sähköasemalle maakaapeleilla. Sähköasemalta kantaverkkoon rakennetaan 400 kV voimajohto. Arviointiohjelman mukaan hankkeessa suunnitellaan yhden tai kahden hankealueen sisäisen sähköaseman rakentamista, mutta kartoilla on esitetty vain Kukkookallion tuulivoima-alueen ja Pirttimaan aurinkovoima-alueen rajalle suunniteltu Pirttimaan sähköasema, jonka yhteyteen suunnitellaan sähkövarastoa. Sähkövaraston toteutustapa tulee kuvata tarkemmin arviointiselostuksessa. Mikäli Mustikkamäen alueelle suunnitellaan toista sähköasemaa, tulee sen sijainti esittää arviointiselostuksessa.

Arviointiselostuksen kartoilla on esitetty hankkeen sähkönsiirron osalta voimajohtosuus, joka sijoittuisi Fingrid Oyj:n Seinäjoki-Ulvila voimajohdon rinnalle. Arviointiselostuksessa tulee esittää kartalla myös, mitä reittiä sähkönsiirtoa suunnitellaan hankealueen sisäiseltä/sisäisiltä sähköasemilta Fingrid Oyj:n Seinäjoki-Ulvila voimajohdon varteen. Arvioinnissa tulee selvittää vaikutukset koko voimajohtoreitin matkalta hankealueen sisäisiltä sähköasemilta Fingridin kantaverkon liittymäpisteelle. Hankkeen sähkönsiirron liittymäpisteen tarkka sijainti ei ole vielä tiedossa ja sen sijainti vaikuttaa voimajohdon pituuteen. Sähkönsiirtoreitin pituutena tulee ilmoittaa koko 400 kV voimajohtoreitti vaihtoehdoissa VE1 ja VE2. Arviointiohjelman mukaan ei ole vielä suunniteltu, kummalle puolelle Fingridin olemassa olevaa Seinäjoki-Ulvila 400 kV voimajohtoa Kukkookallion, Mustikkamäen ja Pirttimaan voimajohto sijoittuisi. Sijaintia tulee mahdollisuuksien mukaan tarkentaa arviointiselostukseen. Mikäli sijoittuminen ei ole selvillä, tulee kohdentaa tehtävät selvitykset ja arvioida vaikutukset nykyisen Fingridin voimajohdon molemmille puolille ja huomioida myös muiden suunniteltujen tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden sähkönsiirtosuunnitelmat. Mikäli rinnakkain rakennetaan useita voimajohtoja, tulee voimajohtokäytävä selvittää riittävän leveältä alueelta ja arvioida myös

yhteisvaikutukset. Yhteysviranomainen pyytää myös huomioimaan lausunnot, joissa huomautettiin hankkeen sähkönsiirron sijoittumisesta ATP Pallonevan aurinkovoima-alueen poikki.

Arviointiohjelmassa on esitetty alustava suunnitelma tuuli- ja aurinkovoimaloiden huoltotiestöstä. Arviointiselostuksessa tulee esittää eriteltynä uusien ja kunnostettavien teiden pituus. Arviointiselostuksessa tulee myös arvioida tuuli- ja aurinkovoimaloiden, huoltoteiden ja sähkönsiirron rakentamiseen tarvittavat maa-ainesmäärät.

4.3 Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Ympäristön nykytila

Arviointiohjelmassa on esitetty arviointiohjelmaan pääosin riittävä kuvaus hankealueen ympäristön nykytilasta. Arviointiselostukseen nykytilan kuvausta tulee täydentää toteutettujen selvitysten ja yhteysviranomaisen arviointiohjelmaa koskevan lausunnon perusteella.

Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategiaa koskevaa kuvausta on tarpeen päivittää sen osalta, että Etelä-Pohjanmaan uusi maakuntastrategia on hyväksytty maakuntavaltuustossa 1.12.2025. Maakuntastrategian lisäksi Etelä-Pohjanmaan ilmasto- ja kiertotaloustiekartassa asetetaan maakunnallisia tavoitteita ja toimenpiteitä mm. puhtaan energian tuotannon edistämiseksi.

Arvioitavat ympäristövaikutukset

Yhteysviranomainen tuo esille, että hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä on selkeä ero vaikutusalueen laajuudessa ja tämä tulee kuvata arviointiselostuksessa. Myös vaihtoehtojen VE1 ja VE2 sähkönsiirtovaihtoehtojen vaikutusalueet eroavat jonkin verran toisistaan. Yhteysviranomainen huomauttaa, että vaihtoehdossa VE1 hankealueiden välillä sijaitsee asutusta, johon kohdistuvia mahdollisia kumuloituvia vaikutuksia tulee erityisesti arvioida kahden erillään sijaitsevan tuulivoima-alueen näkökulmasta.

Arviointiohjelman taulukossa 10 olisi ollut hyvä esittää selkeästi tarkasteltava vaikutusalue kaikkien vaikutustyyppien osalta. Taulukossa 10 oli myös joitakin ristiriitaisia tietoja suhteessa kappaleen 6 teksteihin. Yhteysviranomainen pitää arviointiohjelmassa esitettyä suunnitelmaa tarkasteltavista vaikutusalueista pääosin riittävänä, mutta ottaa tarvittavilta osin kantaa vaikutusalueen rajaukseen alla vaikutustyypeittäin.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön ja kaavoitukseen

Arviointiohjelmassa on huomioitu alueen maakuntakaava ja kaavan suunnittelumääräyksiä ja todettu, että hankkeen vaikutusarvioinnissa tarkastellaan mahdollisuutta poiketa maakuntakaavasta. Hankealueen ristiriita maakuntakaavan merkintöjen ja tavoitteiden kanssa nousi esiin vahvasti kuulemispalautteessa. Keskeistä on arvioida, miten hanke toteuttaa tai on ristiriidassa maakuntakaavassa koko maakuntaa koskien annettavien suunnittelumääräysten ja tuulivoimaloiden alueiden

merkintöjen kanssa. Mustikkamäen ja Kukkookallion tuulivoima-alueet voivat muodostaa vaikutusalueiltaan seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen kokonaisuuden. Mustikkamäen hankealue sijoittuu kokonaisuudessaan Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeälle Pitkämön-Ponsinevan alueelle. Luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävänä alueina on maakuntakaavassa osoitettu yleispiirteisesti maakunnallisesti merkittävät laajat, yhtenäiset ja luontoarvoiltaan edustavat luontokokonaisuudet. Etelä-Pohjanmaan liitto huomautti, että maakuntakaavan yleisen suunnittelumääräyksen mukaan maa- ja metsätalousalueiden ei tulisi olla ensisijainen aurinkovoiman sijoittamispaikka. Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaan sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa mm. maa- ja metsätalouden ja asutuksen kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin ja ensisijaisesti maakaapelein. Voimajohdon toteutuksessa yhteispylväät vähentäisivät ympäristövaikutuksia.

Etelä-Pohjanmaan liitto ja Kauhajoen kaupungin ympäristöpalvelut huomauttivat, että maankäyttöä rajoittavien vaikutusten (melu ja välike) tulisi rajoittua hankealueen sisään, jotta vaikutukset eivät ulotu kuntarajan yli. Melu- ja välkemallinnusten perusteella tulee tarkastella vaikutusaluetta ja vaikutuksia myös Kauhajoen kaupungin puolelle. Mustikkamäen hankealueelle sijoittuvan lomarakennuksen huomioiminen tulee selventää arviointiselostuksessa.

Vaikutukset maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön ja muinaisjäänneksiin

Yhteysviranomaisen korostaa maisemavaikutusten arvioinnin tärkeyttä, koska hankealueen läheisyyteen sijoittuu mm. kyliä ja useita maisemallisia arvokohteita. Ennalta arvioiden maisemavaikutukset, erityisesti asutukseen nähden, muodostavat todennäköisesti hankkeen merkittävimpiä vaikutuksia.

Vaikutukset tulee arvioida Ympäristöministeriön 2024 päivitetyn Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa -oppaan mukaisesti. Yli 300 m korkeat tuulivoimalat voivat oppaan mukaan näkyä 40 kilometrin etäisyydelle, mutta merkittävät maisemavaikutukset todennäköisesti kohdistuvat huomattavasti suppeammalle vaikutusalueelle. Yhteysviranomaisen pitää perusteltuna, että vaikutusarviointia keskittyy 30 km vaikutusalueelle kuten arviointiohjelmassa on esitetty, mutta näkemäanalyysin kartoissa tulee huomioida myös 40 km etäisyysvyöhyke, mikäli analyysin mukaan voimaloita näkyy kyseiselle etäisyydelle saakka. Näkemäanalyysistä voi esittää kartoja eri rajauksilla esimerkiksi liitteenä. Lähtökohtaisesti arviointiohjelmassa on huomioitu riittävä määrä kuvauspisteitä eri suunnilta ja etäisyyksiltä hankealueesta. Nyt suunniteltuja havainnekuvauspisteitä tulee tarvittaessa lisätä, mikäli näkemäanalyysin mukaan valittujen kuvauspisteiden lisäksi joillekin muille asuinalueille tai rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvokohteille tai -alueille avautuu merkittäviä tuulivoimalanäkymiä. Kukkookallion ja Mustikkamäen lähivaikutusalueen (Pitkämönkylä, Pirttimaa) maisemavaikutusten arvioinnissa tulee huomioida näkymät molempien tuulivoima-alueiden suuntiin ja lisäksi arvioida aurinkovoima-alueen mahdolliset vaikutukset lähiasutuksen maisemaan. Arviointiselostuksessa tulee havainnollistaa myös tuulivoimaloiden lentoestevalojen näkymistä keskeisimmiltä kuvauspisteiltä. Havainnekuviissa tulee esittää/merkitä

selkeästi maisemassa mahdollisesti näkyvät muiden tuulivoimahankkeiden rakennetut voimat. Sähkönsiirron maisemavaikutusten arvioinnissa on kiinnitettävä erityishuomiota Kauhajoen Sahankylän alueeseen.

Arvioinnissa tulee varmistaa, että arkeologisen kulttuuriperinnön inventoinnit kattavat myös sähkönsiirtoreitin hankealueen sähköasemalta Seinäjoki-Uvila-voimajohdon varrelle. Arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet tulee esittää arviointiselostuksessa tarkemmilla kartoilla kuin ne on arviointiohjelmassa esitetty ja koko sähkönsiirtoreitti tulee esittää kartalla.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyypeihin

Yhteysviranomaisen toteaa, että luontoselvitysten laadinnassa tulee ottaa huomioon Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi: Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle –oppaassa (Mäkelä & Salo 2023) esitettyjä suosituksia hyviksi käytännöiksi hankkeen todennäköisesti merkittävien vaikutusten selvittämiseksi ja arvioimiseksi.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen maastotyötuntien määrä vaikuttaa vähäiseltä huomioiden hankealueiden laajuus ja sähkönsiirtoreitin pituus. Arviointiohjelmasta ei käy ilmi, onko tuulivoimalapaikkoja, aurinkovoimalan aluetta (280 ha) tai uuden huoltotiestön aluetta inventoitu maastossa. Kohdennettaessa luontoselvityksiä tietyille alueille tai tiettyihin lajeihin on alueet, joille selvitys on kohdennettu esitettävä kartalla sekä perusteltava kohdennus. Myös sähkönsiirtoreitiltä on suoritettava vähintään kasvillisuus-, luontotyyppi-, linnusto- ja direktiivilajiselvitykset niiden lajien osalta, joiden osalta elinympäristöpotentiaalia esiintyy. Arviointiselostuksessa tulee erottaa merkittävät vaikutukset, joihin luetaan mm. direktiivi- ja uhanalaisiin lajeihin ja uhanalaisiin luontotyypeihin kohdistuvat heikennykset. Arviointiselostuksessa tulee esittää lisäksi konkreettisia keinoja, joilla aiheutuvia vaikutuksia luontoarvoihin voidaan ehkäistä tai lieventää.

Mustikkamäen hankealueella Vesiperän alueella esiintyy murikkasäröjäkälää (EN), horkkakatkeroa (EN), ruskoryynimustuaista (NT) ja suomukuppijäkälää (NT). Murikkasäröjäkälä ja horkkakatkerot ovat erittäin uhanalaisia ja erityisesti suojeltavia lajeja. Murikkasäröjäkälästä on havainto Vesiperän vanhasta kalkkilouhoksesta (ainoa havainto Suomessa) ja horkkakatkerosta kalkkilouhosalueen kentältä sekä ajourien varsilta. Yhteysviranomaisen toteaa, että nämä lajit on sisällytettävä arviointiin. Luontokartoituksessa tulee selvittää, esiintyykö erityisesti rakentamiseen suunnitelluilla alueilla näille lajeille soveltuvia alueita ja tarvittaessa kartoittaa lajien esiintyminen. Lisäksi tulee arvioida, voiko hankkeen elinkaaren aikana tehtävistä toimista muodostua epäsuoria vaikutuksia lajeihin.

Arviointiohjelman mukaan hankealueilla ja niiden läheisyydessä sijaitsee useita ja laajojakin lähteikköjä, joilla voi esiintyä huomionarvoista lajistoa. Arviointiohjelmasta ei käy ilmi, onko lähteitä inventoitu tehdyssä luontotyyppiselvityksessä tai miten vaikutukset lähteisiin arvioidaan. Lähteiköt ovat sekä vesilain että metsälain mukaisia arvokkaita elinympäristöjä. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että lähteistä on käytössä riittävät tiedot ja että ne esitetään kartoilla ja vaikutukset arvioidaan huolellisesti sekä vedenlaatuun kohdistuvien että luontotyypeihin kohdistuvien vaikutusten näkökulmasta. Lähteet tulee arvioida myös varsinaisten hankealueiden

ulkopuolelta, jos hankkeen rakentamisesta voi aiheutua kuivattavaa vaikutusta niihin (Pirttimaan aurinkovoima-alueen läheiset lähteet ja parannettavan tiestön läheisyyteen sijoittuvat lähteet).

Arviointiohjelman ja kuulemispalautteen mukaan hankealueilla tai niiden välittömässä läheisyydessä on useita luonnontilaisia puroja esim. Kurjenluoman yläjuoksu ja Pitkämönluoma, joka on luokiteltu Purohelmi-ohjelmassa. Arviointiohjelmasta jää epäselväksi, onko kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksessä inventoitu alueen purojen ympäristöjä. Pienvesien kuten lähteiden ja purojen tunnistamista, niitä koskevaa lainsäädäntöä ja huomioimista maankäytössä on kuvattu Pienvesioppaassa (Suomen ympäristökeskuksen raportteja 36/2019), jota kannattaa hyödyntää inventoinneissa ja vaikutusten arvioinnissa.

Vaikutukset linnustoon

Selvitysten toteutus mm. ajankohdat on kuvattu tiiviisti arviointiohjelmassa. Yhteysviranomaisen toteaa, että alue on linnustollisesti arvokas, joten linnustovaikutuksiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Erillisselvitysten laadinnassa tulee ottaa huomioon Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi: Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle (Mäkelä & Salo 2023) ja Ympäristöministeriön Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa –oppaissa (2016) esitettyjä suosituksia hyviksi käytännöiksi hankkeen todennäköisesti merkittävien vaikutusten selvittämiseksi ja arvioimiseksi.

Linnustovaikutusten arvioinnin tulee sisältää seuranta-ajankohdat ja arvio hankkeen vaikutuksista linnustoon. Linnustohavainnot tulee esittää kartalla ja hankealueen pesimälinnustoselvityksessä tunnistetut linnuston kannalta tärkeät alueet ja vanhan metsän laikut tulee kuvata ja yksilöidä arviointiselostuksessa sekä huomioida pesimälinnuston kannalta tärkeät alueet sekä näiden väliset ekologiset yhteydet hankkeen toteutuksessa. Esimerkiksi erittäin uhanalaisen hömötiaisen (VU) ja vaarantuneen (EN) töyhtötiaisen uhanalaistumisen syynä on vanhojen metsien ja lahopuun väheneminen.

LUOPAS-opas suosittelee toteuttamaan hankkeen vaikutuksia arvioitaessa vähintään kolme yöaktiivisten lajien seurantakertaa. Pöllöjä on seurattu kahtena erillisenä seurantakertana, eikä pesimälinnustoselvityksen kuvauksesta käy selville, onko selvityksen yhteydessä suoritettu pöllöjen lisäksi muiden yöaktiivisten lintujen kartoitusta. Tehty selvitys voi sisältää epävarmuutta hyviä käytäntöjä vähäisempien havaintokertojen takia, mikä tulee ottaa huomioon vaikutusten merkittävyyttä arvioitaessa. Pöllöjen ja metsäkanalintujen määrä lisäksi vaihtelee sykleissä myyräkantojen mukaan.

Hankkeessa on toteutettu kevään muuttoseurantaa 23 päivää (147 maastotyötuntia). Syysmuuton seurantaan on suunniteltu 147 maastotyötuntia. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että ympäristöministeriön (2016) ohje 'Linnustovaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa' ohjeistaa muuttolintujen seurantaa tehtävän vähintään 30 päivää keväällä ja 30 päivää syksyllä (yhteensä 60 päivää) Etelä-Suomessa. Hankealue sijaitsee metsähanhen kevään päämuuttoreitillä. Seurantapäivien määrä ja muutonseuranta on ajoittunut suppeasti, jolloin esim. metsähanhen muutto on voinut

jäää havaitsematta. Tämä tulee ottaa huomioon metsähanheen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa. Tulee varmistaa, että metsähanheen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on käytössä riittävät tiedot epävarmuus huomioon ottaen. Arvioinnissa on myös huomioitava hankealueella tai sen läheisyydessä esiintyvät lintujen levähdys- ja ruokailualueet.

Hankkeen yhteydessä on tehty petolintujen seuranta. Seurantaraportoinnissa on raportoitava myös seurannan ajankohdat ja tarkkailupaikat yksityiskohtaisesti niin, että on mahdollista arvioida, minkälainen näkyvyys tarkkailupaikoilta on koko hankealueelle. Yhteysviranomaisen lausuu erillisessä liitteessä 2 vaikutusten arvioinnista salassa pidettävään lajiin.

Vaikutukset eläimistöön

Hankkeen liito-orava-, viitasammakko- ja lepakkoselvitykset ovat arviointiohjelman perusteella kattavia. Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiselostuksessa tulee kiinnittää huomiota liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen lisäksi lajin kulkuyhteyksiin ja niiden turvaamiseen. Viitasammakkokartoituksia tarkemmin kohdennettaessa on hyvä muistaa, että lajia voi esiintyä myös pienemmillä vesialueilla (esim. ojien lampareissa) kuin yleisessä karttatarkastelussa on mahdollista huomata.

Arviointiohjelman mukaisella muutamana päivänä toteutettavilla lumijälkilaskennoilla saukko- ja suurpetoselvitysten yhteydessä ei todennäköisesti saada merkittävää lisätietoa metsäpeurojen tai suurpetojen liikkumisesta alueella eikä niiden perusteella voi poissulkea lajien esiintymistä. Metsäpeuran arvioinnin tukena tulee käyttää Luonnonvarakeskuksen metsäpeura-aineistoja. Hankkeen suurpetojen vaikutustenarvioinnissa tulee keskittyä erityisesti luonnonsuojeludirektiivin IV-a liitteen lajeihin (ilves ja karhu). Susi on poistettu IV-a liitteen lajeista kesällä 2025. Vaikutustenarvioinnissa tulee hyödyntää maastohavaintojen lisäksi TASSU-järjestelmän tietoja sekä elinympäristöpotentiaalimallia.

Huomioiden useammat, ennakkotietojen perusteella saukon lisääntymis- tai levähdyspaikoiksi soveltuvat virtavedet sekä hankealueelta jo havaitut saukon jätökset, kestoltaan vain 2 maastopäivän (12 tunnin) suunniteltuun maastoseurantaan sisältyy epävarmuutta. Saukon lisääntymis- ja levähdysalueet tulee pystyä tunnistamaan, mikäli niitä alueella esiintyy tai sulkemaan niiden esiintyminen pois hankkeessa tehtävien selvitysten perusteella.

Vaikutukset luonnonsuojelualueisiin, Natura 2000 -alueisiin, luonnonsuojeluohjelmien kohteisiin sekä ekologisiin yhteyksiin

Yhteysviranomaisen toteaa, että tarkasteltava vaikutusalue suojelualueisiin on esitetty ristiriitaisesti taulukossa 10 ja kappaleen 6.6.1. tekstissä. Taulukon mukaan vaikutukset arvioidaan hankealueista kilometrin säteellä, mutta kappaleen 6.6.1 mukaan viiden kilometrin säteellä hankealueista ja yhden kilometrin säteellä sähkönsiirtolinjasta. Yhteysviranomaisen mukaan tarkastelualueen luonnonsuojelualueisiin ja luonnonsuojeluohjelma-alueisiin tulee olla laajempi kuin yhden kilometrin vaikutusalue. Arviointiselostuksessa on arvioitava vaikutukset Metsähallituksen lausunnossa mainituille alueille: Ponsineva-Ponsijärven alue, Kotamäen, Vähämäen ja

Pitkämönluoman METSO-alueet ja Ikkelänjokivarren METSO 13000 -alue. Metsähallitus tuo lausunnossaan esiin, että luonnonsuojeluun varatut alueet (Sikamäen lehto ja Suoja-opas-tila) tulee lähtökohtaisesti rajata hankealueen ulkopuolelle. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että lähimpien suojelukohteiden vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös hankkeen mahdolliset välilliset, esimerkiksi vesitalouden muutoksista, aiheutuvat vaikutukset. Yhteysviranomaisen yhtyy arviointiohjelmassa esitettyyn näkemykseen, ettei Natura-arviointi ole tarpeellinen Iso Koihannevan Natura-alueen lisäksi muille lähialueen Natura-alueille.

Ekologiset yhteydet

Ekologiseen verkostoon liittyvässä arvioinnissa tulee huomioida alueen sijoittuminen maakuntakaavan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeälle alueelle sekä alueeseen liittyvä suunnittelumääräys. Etelä-Pohjanmaan viherrakenne- ja ekosysteemipalvelut -selvitys on maakunnallinen selvitys ja edustaa arviota laajasta, maakunnallisesta ekologisesta verkostosta. Maakunnallisten vaikutusten lisäksi tulee myös arvioida, aiheutuuko hankkeesta merkittäviä vaikutuksia paikallisiin ekologiisiin yhteyksiin esimerkiksi vesistöjen varrella tai ojittamattomien suoalueiden välillä, huomioiden myös aurinkovoima-alueen aitaaminen. Arviointiselostuksessa tulee huomioida ekologisten yhteyksien tarkastelussa lintujen muuttoreitit sekä liito-oravan kulkuyhteydet suojeluun varattujen alueiden välillä.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Arviointiohjelmassa on huomioitu hyvin tekijöitä, jotka tulee huomioida ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa. Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että hankkeessa toteutetaan asukaskysely. Vaikutukset tulee arvioida selkeästi kunnittain. Arvioinnissa tulee esittää selkeästi etäisyydet voimaloista ja sähkönsiirrosta lähimpiin asuin- ja lomarakennuksiin kunnittain. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että ihmisiin kohdistuvien kokonaisvaikutusten arvioinnissa tulee kattavasti huomioida yhteisvaikutukset, joita voi muodostua läheisten jo rakennettujen muiden tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden kanssa. Yhteisvaikutuksia voi muodostua mm. melun, välkkeen ja maisemavaikutusten osalta sekä virkistyskäyttöön. Tulee mm. tarkastella, mitkä kylät jäävät useiden tuulivoimapuistojen väliin, jolloin niihin kohdistuu vaikutuksia useista hankkeista.

Meluvaikutukset

Arviointiohjelmassa on kuvattu suppeasti tuulivoimaloiden meluun vaikuttavia tekijöitä ja vaikutusalueen nykytilaa olemassa olevien tuulivoimaloiden melun osalta ja arviointiselostuksessa nykytilan kuvausta tulee täydentää.

Melumallinnukset tulee toteuttaa Ympäristöministeriön ohjeen (2/2014) mukaisesti voimalatyypeillä, jotka vastaavat teholtaan ja muilta ominaisuuksiltaan vaihtoehdoissa esitettyjä tuulivoimaloiden enimmäiskokoja. Mikäli melumallinnuksia ei voida laatia vaihtoehdoissa esitetyllä maksimivoimalatyyppillä, tulee arvioida, miten valitun tuulivoimalatyyppin tehon muutos vaikuttaa syntyviin melutasoihin. Laskennoissa käytetyn melupäästön lähtömelutason perusteet tulee kuvata riittävän yksityiskohtaisesti

ja epävarmuustekijät tulee esittää selvästi. Melumallinnus tulee toteuttaa ilman lievennyskeinoja.

Arviointiohjelmassa ei ole kerrottu, miten melumallinnuksen tulokset on tarkoitus esittää. Tulokset tulee esittää havainnollisilla karttakuvilla, joista käy ilmi meluvyöhykkeet ja asutuksen sijoittuminen suhteessa meluvyöhykkeisiin. Mikäli tehtyjen melumallinnusten ja arviointien perusteella melun ohjearvot ylittyvät, tulee arviointiselostuksessa esittää melualueelle jäävien asuin- ja lomarakennusten määrä sekä esitys siitä, miten voimaloiden sijoitusta tai määrää muutetaan haitan ehkäisemiseksi.

Välkevaikutukset

Arviointiohjelmasta ei käy ilmi, miten hankkeessa suunniteltujen kookkaiden tuulivoimaloiden, joita ei ole vielä saatavilla markkinoilla, välkevaikutukset mallinnetaan. Yhteysviranomaisen toteaa, että välkemallinnukset tulee laatia tuulivoimalatyypeillä, joiden lavan pituudet ja kokonaiskorkeudet vastaavat tarkasteltavien toteutusvaihtoehtojen enimmäismittoja. Mallinnukset tulee tehdä ilman puuston suojaavaa vaikutusta. Suomessa ei ole määritetty ohjearvoja välkkeen määrälle, joten vaikutusten arvioinnissa tulee käyttää apuna muiden maiden suosituksia ja raja-arvoja kuten arviointiohjelmassa on esitetty. Arvioinnissa tulee esittää selkeästi tuulivoimaloiden etäisyydet lähimpiin vakituisiin ja vapaa-ajan asuntoihin. Välkemallinnusten tulosten perusteella tulee arviointiselostuksessa ilmoittaa asuin- ja lomarakennusten määrä kullakin välkevyöhykkeellä, sekä esitykset lievennyskeinoiksi, mikäli suositukset ylittyvät.

Vaikutukset pohjavesiin

Yhteysviranomaisen toteaa, että hankealueen nykytilan kuvaus on pohjavesialueiden osalta arviointiohjelmaan riittävä. Hankkeessa ei ole suunniteltu rakentamista suoraan pohjavesialueille. Arviointiselostuksessa tulee esittää hankealueiden ja suunniteltujen voimaloiden sijainti suhteessa pohjavesialueisiin mittakaavaltaan tarkemmalla kartalla ja myös etäisyydet tuuli- ja aurinkovoimaloista pohjavesialueeseen tulee kuvata. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että hankkeessa keskitytään selvittämään pohjavesivaikutukset huolella erityisesti Pitkämönkankaan-Keltamäen pohjavesialueella olevien yhdyskuntien vedenottamoiden vuoksi. Kyse on 1E-luokassa olevasta pohjavesialueesta, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. Puolanmäen pohjavesialueen osalta on tärkeää selvittää, suuntautuu pohjaveden virtaus aurinkovoima-alueelta pohjavesialueelle. Pohjavesialueiden lähelle sijoittuvien aurinkovoimaloiden osalta tulee arvioida, voiko alueen kuivatuksella olla vaikutusta pohjavesimuodostuman määrään ja laatuun. Tulee myös arvioida, onko tuuli- ja aurinkovoimaloiden tai akkuvaraston tulipalotilanteissa haitallisia aineita sisältävien sammutusvesien mahdollista päästä maaperään, hulevesiin, pohjaveteen sekä vesistöihin ja miten riskiä voidaan ehkäistä.

Arviointiohjelmasta ei käy ilmi, miten vaikutuksia lähteisiin arvioidaan. Tulee arvioida, voiko hankkeen rakentamistoimilla ja niihin liittyvällä kuivattamisella tai mahdollisilla onnettomuustilanteilla olla vaikutusta hankealueella tai hankealueiden ulkopuolella vaikutusalueella sijaitseviin lähteisiin. Varsinaisten hankealueiden ulkopuolella

hankkeen vaikutusalueella lähteitä sijoittuu arviointiohjelman kuvan 36 mukaan Pirttimaan aurinkovoima-alueen ja huoltoteiden läheisyyteen. Lähteiden ja lähteikköjen sijainti tulee esittää arviointiselostuksessa tarkemmilla kartoilla mm. luontoselvityksistä saatavien tarkempien rajaustietojen perusteella.

Vaikutukset pintavesiin ja kalastoon

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että Kyrönjoen yläosan vesimuodostuma, Kyrönjoen keskiosanvesimuodostuma ja Pitkämön tekojärven vesimuodostuma ovat voimakkaasti muutettuja, joten niiden ekologinen tila on välttävä suhteessa parhaaseen saavutettavissa olevaan tilaan. Muiden arviointiohjelmassa mainittujen vesimuodostumien osalta kyseessä on ekologinen tila, ei tila. Tiedot tulee korjata arviointiselostukseen. Arviointiselostuksessa tulee rajata selkeästi kartalle luonnontilaiset tai niiden kaltaiset purot ja arvioida hankkeen vaikutukset niihin. Lähtökohtaisesti hankkeen rakentaminen tulisi sijoittaa siten, ettei haitallisia vaikutuksia pienvesiin muodostu.

Vaikutusmekanismit pintavesiin on pääosin oikein tunnistettu arviointiohjelmassa, mutta vaikutusten laajuus ja kesto on mahdollisesti aliarvioitu. Kuivatuksen ja ojituksen vaikutukset jatkuvat vuosikymmeniä erityisesti turvemaiden eli hankkeen vaikutukset eivät rajoitu vain rakentamisaikaan. Ennalta arvioiden hankkeesta voi kohdistua Ponsiluomaan ja mahdollisesti myös Pitkämönluomaan merkittäviä vaikutuksia. Vaikutukset kyseisiin luomiin tulee arvioida tarkasti, koska molemmissa luomissa on taimenkanta. Suomen ympäristökeskuksen (Syke) lohikala-aineiston lisäksi tulee käyttää koekalastusrekisterin tietoja. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen (1.1.2026 alkaen Lounais-Suomen elinvoimakeskus) kalatalousviranomaisen lausunnon mukaan arviointiohjelmassa esitettyjen vaikutusalueen pienvesien kalastotietoja tulee täydentää ja toteuttaa sähkökoekalastukset Kurjenluoman, Pitkämönluoman pääuoman keski- ja alaosan ja sivuhaaran Kuraojan sekä Haasionluoman osalta. Yhteysviranomaisen pyytää arvioimaan vesistövaikutusarvioinnin pohjalta, voiko kyseisiin vesistöihin aiheutua merkittäviä vaikutuksia ja mikäli merkittäviä vaikutuksia voi aiheutua, tulee tarvittaessa tehdä sähkökoekalastuksia kalastovaikutusten arvioimiseksi.

Arviointiselostuksessa tulee kertoa mahdolliset kuivatustarpeet erityisesti aurinkovoima-alueen ja huoltoteiden osalta ja arvioida kuivatuksen vaikutusta pintavesiin. Vaikutusten arvioimiseksi alustava vesienhallintasuunnitelma tulisi esittää jo arviointiselostuksessa, erityisesti aurinkovoima-alueen osalta. Hanke voi aiheuttaa virtaamaan äärevöitymistä, jos vesiä ei imeytetä hankealueella ja valunta hankealueelta luomiin muuttuu. Mustikkamäen hankealueella sijaitsee neljä mustaliuske-esiintymää ja Pirttimaan aurinkovoimahankkeen reunalla on mustaliuske-esiintymä. Mustaliusketta on voinut kulkeutua jääkauden aikana Pirttimaan aurinkovoimalan hankealueelle. Mustaliuskeen esiintymistä tulisi selvittää tarkemmin etenkin Pirttimaan aurinkovoima-alueen osalta luotettavan arvion pohjaksi. Mustaliuskeen vaikutuksia pintavesiin tulee arvioida ja esittää tarvittaessa lieventämiskeinoja.

Arviointiselostuksessa tulee esittää kartat sellaisessa mittakaavassa (esim. liitteenä), että kartoilta pystyy havaitsemaan alueella jo tehdyt ojitukset, pienvedet, huoltoteiden

sijainnit, sähkönsiirtoreitit ja voimalapaikat ja mille valuma-alueille voimalat, sähkönsiirtoreitti ja huoltotiet sijoittuvat. Myös kunnanrajojen tulee erottua selkeästi.

Yhteisvaikutukset

Arviointiohjelman kuvassa 9 on esitetty 30 km säteelle hankealueesta sijoittuvat rakennetut ja vireillä olevat tuuli- ja aurinkovoimahankkeet. Arviointiohjelman kuvan 9 mukaan 30 km säteelle hankealueesta sijoittuu 10 toiminnassa olevaa tuulivoima-aluetta ja 8 suunnitteilla olevaa tuulivoima-aluetta. Taulukon 4 mukaan toiminnassa olevia tuulivoimaloita on 20 km säteellä hankealueesta yhteensä 115 kpl. Taulukossa 4 ei ole esitetty 20-30 km etäisyydelle sijoittuvien kartalla esitettyjen hankkeiden tietoja, mitä yhteysviranomaisen pitää puutteena. Arviointiselostukseen tulee päivittää rakennettujen ja vireillä olevien hankkeiden tiedot ja maisemavaikutusten tarkastelualueen 30 km säteelle sijoittuvat kaikki tuulivoimahankkeet tulee selventää taulukossa.

Yhteisvaikutusten arviointi on hyvin suppeasti kuvattu arviointiohjelmassa ja siksi jää epäselväksi, miten laajaa vaikutusaluetta tarkastellaan muiden kuin maisemavaikutusten osalta. Arviointiselostuksessa tulee esittää vaikutuskohteittain käytetty tarkastelualue ja mitkä hankkeet on huomioitu yhteisvaikutusten arvioinnissa. Keskeisimmät hankkeet, joiden kanssa yhteisvaikutuksia voi muodostua, ovat lähimpänä sijaitsevat tuuli- ja aurinkovoima-alueet, jotka on esitetty arviointiohjelman kuvassa 10. Näistä rakennettuja tuulivoima-alueita ovat Ponsivuori (7 voimalaa), Rustari (9 voimalaa) ja Suolakankangas (9 voimalaa). Palloneva Pohjoinen ja Palloneva eteläinen ovat suunnitteilla olevia tuuli- ja aurinkovoimahankkeita, jotka yhteysviranomaisen suosittelee huomioimaan arvioinnissa, jotta vaikutusalueen ympäristön nykytilan kehitys on mahdollista riittävästi ottaa huomioon arvioinnissa.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan yhteisvaikutukset voivat muodostua monen vaikutustyyppin osalta merkittäviksi, joista yhteisvaikutukset maisemaan ovat todennäköisesti suurimmat. Melu- ja välkevaikutusten osalta yhteisvaikutuksia on arviointiohjelman mukaan tarkoitus mallintaa, mitä yhteysviranomaisen pitää hyvänä. Melun ja välkkeen lisäksi tulee huomioida maisemaan ja virkistyskäyttöön kohdistuvien yhteisvaikutusten merkitys ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Luontoon ja linnustoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee tarkastella yhteisvaikutuksia laajalta alueelta huomioiden lajit, joiden reviiri on suuri (mm. salassa pidettävä laji). Sähkönsiirron osalta yhteisvaikutukset muiden tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden sähkönsiirron kanssa tulee arvioida etenkin samaan johtokäytävään sijoittuvien voimajohtojen osalta. Arviointiselostuksessa tulee selventää, sijoittuuko hankkeen kanssa samoille valuma-alueille muita tuuli- ja aurinkovoimahankkeita ja tarvittaessa on arvioitava yhteisvaikutukset ensisijaisesti jo rakennettujen ja luvan saaneiden hankkeiden kanssa pintavesiin, ellei arviointiselostuksessa voida perustella, että merkittävät yhteisvaikutukset voidaan poissulkea.

Arviointiohjelmassa on myös esitetty muita teollisia hankkeita lähialueilta, mutta näiden hankkeiden huomiointi yhteisvaikutusten arvioinnissa jää epäselväksi.

Yhteysviranomaisen ei näe tarvetta huomioida kyseisiä hankkeita yhteisvaikutusten arvioinnissa.

Muut ympäristövaikutukset

Liikenteen vaikutukset ja ilmailuturvallisuus

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty erikoiskuljetusreittejä, kuljetusten lähtösatamia tai maantiealueisiin kohdistuvia parantamistarpeita, jotka tulee selvittää arviointiselostuksessa ja huomioida mahdolliset vaikutukset myös Etelä-Pohjanmaan maakunnan ulkopuolelle. Hankkeen suunnittelussa tulee huomioida mm. Väyläviraston ja Liikenneviraston ohjeet. Yhteysviranomaisen toteaa, että arvioinnissa tulee huomioida liikenteen vaikutukset hankkeen koko elinkaaren ajalta. Arviointiselostuksessa on kuvattava, mistä arvioidut liikennemäärät muodostuvat ja millaisia ympäristövaikutuksia liikennemäärien kasvusta aiheutuu vaikutusalueen asukkaiden elinoloihin ja viihtyvyyteen ja turvallisuuteen.

Yhteysviranomaisen pyytää huomioimaan Traficomien lausunnon, jonka mukaan hankkeen eteläisimmät tuulivoimalat K3, K4 ja K9 sijoittuvat Kauhajoen lentopaikan EFKJ esterajointuspintojen alueelle, mikä rajoittaa tuulivoimaloille sallittavia estekorkeuksia.

Vaikutukset ilmastoon

Arviointiselostuksessa on perusteltava ja esitettävä selkeästi arvioinnissa käytetyt menetelmät ja taustatiedot sekä arviointiin sisältyvät rajaukset, oletukset ja epävarmuudet. Ilmastovaikutuksia tulee vertailla ja suhteuttaa alueellisiin ilmastostrategioihin ja -tavoitteisiin sekä paikkakuntakohtaiseen kasvihuonekaasujen muutokseen.

Toiminnan aikaisten ilmastovaikutusten arvioinnissa tulee käyttää tuulivoimapuiston tuotannon ajankohdalle ennustettavaa päästökerrointa. Hankkeen päästökerroin tulee ilmoittaa g CO₂/kWh huomioon ottaen hankkeen koko elinkaari. Arvioinnissa tulee huomioida päästöjen ajallinen sijoittuminen ja milloin voimaloiden tuottama päästötön energia on kompensoinut rakentamisvaiheen aikana syntyneet ilmastopäästöt. Arviointiselostuksessa tulee myös arvioida haitallisia ilmastovaikutuksia lieventäviä keinoja ja niiden käyttöönottoa, kuten vedenpinnan nostamista turvemailla (etenkin aurinkovoima-alue).

Ympäristö- ja turvallisuusriskit

Arviointiselostuksessa tulee tarkastella muun muassa jään tai komponenttien irtoamisesta, tulipaloista, öljyvahingoista, kemikaaleista sekä poikkeuksellisista sääolosuhteista aiheutuva riskiä ja niiden seurauksia sekä riskien ehkäisykeinoja.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto on laatinut Aurinkosähköjärjestelmien paloturvallisuusohjeen (13.6.2024), jota voi hyödyntää arvioinnissa. Aurinkovoimala-alueiden osalta tulee kuvata, miten huomioidaan tulipalojen sammuttaminen ja sammutusjätevesien vaikutukset ympäristöön. Arviointiohjelmassa tulee selvittää, miten kasvillisuus aurinkopaneelialueilla pidetään matalana, käytetäänkö mekaanista raivausta vai kasvintorjunta-aineita.

Muut vaikutukset

Yhteysviranomainen yhtyy arviointiohjelmassa esitettyyn näkemykseen, että vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen eivät ennalta arvioiden muodostu merkittäviksi, joten ne voidaan arvioida lyhyesti.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että vaikutukset tutkien toimintaan ja viestintäyhteyksiin tulee arvioida osana ihmisten elinoloja ja viihtyisyyttä.

4.4 Arviointimenettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen

Arviointiohjelmassa on kuvattu arviointimenettelyn tavoitteet ja vaiheet, osapuolet, tiedot YVA-menettelyn aikaisesta osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta sekä esitetty arvio YVA-menettelyn aikataulusta. Hankkeesta vastaava on ennen arviointiohjelman vireille tuloa järjestänyt hankkeesta tiedotusta kuten kaikille avoimen tilaisuuden Kurikassa 6.9.2025. Arviointiohjelman mukaan hankkeessa on tarkoitus toteuttaa asukaskysely, josta saatavia tietoja hyödynnetään arvioinnissa.

Yhteysviranomaisen mukaan YVA-menettely on kuvattu ja vuorovaikutus on suunniteltu riittävällä tavalla arviointiohjelmassa. Asukaskysely olisi ollut hyvä tuoda esille kappaleessa 2.3, jossa on kuvattu vuorovaikutusta, osallistumista ja tiedottamista YVA-menettelyssä.

4.5 Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

Ecobio Oy toimii hankkeessa YVA-konsulttina, mutta myös keskeiset arviointiin ja selvityksiin liittyvät muut konsultit on esitetty. Arviointiohjelmassa on esitetty selkeästi arviointiin osallistuvat henkilöt, henkilöiden koulutus ja työkokemus sekä heidän roolit. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointiohjelman laatimiseen.

4.6 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Liikenteen lupien osalta Pirkanmaan ELY-keskuksesta haettavat luvat haetaan 1.1.2026 alkaen Sisä-Suomen elinvoimakeskuksesta. Tieverkon parantaminen, kuljetukset ja rakenteiden sijoittaminen -kohdan osalta mahdolliset suunnittelu- ja toteuttamissopimukset tehdään 1.1.2026 alkaen Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen kanssa. Edellä mainittuja sopimuksia tarvitaan, mikäli maantieverkkoa tai -liittymiä joudutaan parantamaan tuulivoimalan kuljetusten perillepääsyä varten.

Fingrid Oyj huomautti lausunnossaan, että sen johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto.

Puolustusvoimat huomautti, että hankkeelle tulee saada ajantasaisiin hanketietoihin perustuva, myönteinen Pääesikunnan hyväksyttävyytyslause ennen tuulivoimaloiden rakentamisen mahdollistavan kaavan hyväksymistä.

4.7 Selvitysten yhteensovittamisen mahdollisuudet muissa laeissa edellytettyjen selvitysten kanssa

Hankkeeseen liittyvä Natura-arviointi Iso Koihnannevan Natura-alueelle tulee laatia ympäristövaikutusten arviointiselostuksen yhteydessä (YVAL 4 §, LSL 35 §).

5 Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomaisen toimittaa lausuntonsa sekä kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan samalla tiedoksi asianomaisille viranomaisille.

Arviointiohjelmalausunto on nähtävillä ymparisto.fi-palvelussa osoitteessa:
www.ymparisto.fi/kukkookallio-mustikkamaki-pirttimaa-aurinko-ja-tuulivoima-YVA.

6 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 8 600 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määriteltävä hankkeen vaatiman työmäärän mukaisesti (luokka II 11 - 17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella, koska arviointiohjelma on tullut vireille vuonna 2025.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä.

7 Sovelletut säännökset

- Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §
- Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §
- Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §
- Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskusten maksullisista suoritteista vuonna 2025 2 §.

Arviointiohjelmalausunnon valmisteluun ovat osallistuneet seuraavat Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa asiantuntijat: ylitarkastaja Harri Kovakoski ja ylitarkastaja Miina Jahkonen (luonnonsuojeluyksikkö), ylitarkastaja Heikki Joensuu ja ylitarkastaja Tilda Rantataro (alueidenkäytön ja pohjaveden suojelun yksikkö), ylitarkastaja Anna-Maria Koivisto (vesistöyksikkö), ylitarkastaja Päivi Karhunen ja ylitarkastaja Eevastiina Talvisto (ympäristönsuojeluyksikkö) ja liikenneturvallisuusasiantuntija Roosamari Leppälä (liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue).

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Pia Jaakola ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Kirsi Lehtinen.

Liitteet

- Liite 1 Annetut lausunnot
- Liite 2 Salassa pidettävää lajia koskeva liite
- Liite 3 Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Jakelu

Kurikan Tuulivoima Oy (co. Fortum Power and Heat Oy)
Ecobio Oy

Tiedoksi

Lausunnon antajat (sähköisesti)

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/22040/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/22040/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Jaakola Pia 30.01.2026 14:10

Ratkaisija Lehtinen Kirsi 30.01.2026 14:11

Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusohje

1 Oikaisuviranomaisen

Tässä päätöksessä määrättyyn suoritemaksuun saa hakea oikaisua kirjallisesti Lupa- ja valvontavirastolta.

2 Oikaisuvaatimuksen tekoaika

Kirjallinen oikaisuvaatimus on tehtävä **kuuden kuukauden** (6 kk) kuluessa maksun määräämisestä (päätöksen tekopäivä). Määräaikaa laskettaessa päätöksen tekopäivää ei oteta huomioon. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, oikaisuvaatimuksen tekoaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

3 Oikaisuvaatimuksen toimittaminen

Oikaisuvaatimus osoitetaan Lupa- ja valvontavirastolle ja **toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston asiointiosoitteeseen**, joka näkyy tämän asiakirjan lopussa.

Oikaisuvaatimuskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen tai muun laillisen edustajan toimesta. Omalla vastuullaan kirjelmän voi lähettää postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä Lupa- ja valvontavirastossa viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen klo 16.15.

4 Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on muu henkilö, myös tämän henkilön nimi ja kotikunta on ilmoitettava
- postiosoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa
- päätös, jonka suoritemaksusta vaatimuksessa on kyse, asiatunnuksineen
- millaista oikaisua suoritemaksuun vaaditaan; sekä
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan

4.1 Oikaisuvaatimuksen liitteet

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä

- Lupa- ja valvontaviraston päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- mahdolliset asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä jo aikaisemmin ole toimitettu viranomaiselle

- asiamiehen valtakirja, ellei tämä ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja eli ns. lupalakimies

Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Viranomainen voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos viranomaisella on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 9 § (534/2016)).

4.2 Allekirjoitus

Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 9 § (534/2016)).

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Salassa pidettäviä asiakirjoja ei tule toimittaa tavallisena sähköpostina, vaan ne tulee toimittaa turvasähköpostia käyttäen (<https://turvaviesti.lvv.fi>).

Käyntiosoite: Yliopistonkatu 38, 33100 Tampere

Muut toimipaikkojen osoitteet löytyvät lvv.fi